

4) Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave

zavedenie a podpora duálneho vzdelávania

Zámer opatrenia: pripraviť novú komplexnú právnu úpravu celej problematiky odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách a motivovať zamestnávateľov, aby vstúpili do procesu odborného vzdelávania a prípravy.

Obsah opatrenia:

- Systém duálneho vzdelávania je v zákone definovaný ako časť systému odborného vzdelávania a prípravy žiaka založenom na zmluvnom vzťahu, výkone praktického vyučovania žiaka priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania a financovaní praktického vyučovania zamestnávateľom
- Podľa zákona sa praktické vyučovanie vykonáva na troch miestach:
 - v dielni
 - na pracovisku zamestnávateľa
 - na pracovisku praktického vyučovania, ak sa žiak pripravuje v systéme duálneho vzdelávania
- Zákon počíta aj so zapojením živnostníkov alebo malých podnikateľov do procesu odborného vzdelávania a prípravy, a keďže často nemajú samostatné pracovisko na praktické vyučovanie, zákon umožňuje študentom dočasne vykonávať prácu aj na mieste výkonu produktívnej práce, teda v mieste výkonu živnostenskej činnosti
- V dielni žiak vykonáva:
 - odborný výcvik pod vedením majstra odbornej výchovy
 - odbornú prácu pod vedením učiteľa odbornej praxe
 - umeleckú prácu pod vedením učiteľa umeleckej praxe
- Na pracovisku zamestnávateľa sa môže vykonávať odborný výcvik, odborná práca alebo umelecká práca žiaka ak:
 - žiak nevykonáva praktické vyučovanie v dielni
 - žiak sa nepripravuje v systéme duálneho vzdelávania
 - zamestnávateľ spĺňa požiadavky na základné učebné priestory a vybavenie učebných priestorov
 - predmet činnosti zamestnávateľa zodpovedá obsahu vzdelávania v študijnom alebo učebnom odbore, v ktorom sa žiak pripravuje
 - SOŠ uzavrie so zamestnávateľom zmluvu o poskytovaní praktického vyučovania
- Na pracovisku praktického vyučovania sa vykonáva odborný výcvik, odborná práca alebo umelecká práca žiaka, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania
- V systéme duálneho vzdelávania žiak vykonáva praktické vyučovanie priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania podľa vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov; žiak môže vykonávať praktické vyučovanie aj v dielni, ak počet vyučovacích hodín praktického vyučovania vykonávaného v dielni neprekročí 40% z celkového počtu hodín praktického vyučovania žiaka počas celej dĺžky štúdia žiaka
- Odborné vzdelávanie a príprava žiaka sa poskytuje v systéme duálneho vzdelávania na základe:
 - zmluvy o duálnom vzdelávaní medzi zamestnávateľom a SOŠ, ktorej obsahom je záväzok zamestnávateľa poskytovať žiakom praktické vyučovanie na svoje náklady a zodpovednosť a záväzok SOŠ organizovať odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania
 - učebnej zmluvy medzi zamestnávateľom a žiakom, ktorej obsahom je záväzok zamestnávateľa pripraviť žiaka na výkon povolania, skupiny povolání alebo na výkon odborných činností na pracovisku praktického vyučovania a záväzok žiaka zúčastňovať sa na praktickom vyučovaní priamo u zamestnávateľa podľa jeho konkrétnych potrieb a požiadaviek
- Spôsobilosť zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v študijnom alebo učebnom odbore posudzuje na základe žiadosti zamestnávateľa príslušná stavovská organizácia
- Ak zamestnávateľ splní ustanovené podmienky, príslušná stavovská organizácia vydá zamestnávateľovi osvedčenie s platnosťou na 7 rokov
- Žiakovi sa za produktívnu prácu poskytuje odmena, a to za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške 50% až 100% z hodinovej minimálnej mzdy; pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka
- Ak sa žiak pripravuje na povolanie v študijnom alebo učebnom odbore zaradenom do zoznamu odborov s nedostatočným potom absolventov pre potreby trhu práce, poskytuje sa mu motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu, a to mesačne vo výške:
 - 65% sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka do 1,8 vrátane
 - 45% sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,8 do 2,4 vrátane

- 25% sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,4 do 3,0 vrátane
- Zamestnávateľ tiež môže zo svojich prostriedkov poskytnúť žiakovi podnikové štipendium, a to mesačne v období školského vyučovania najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima
- Príjmy za prácu žiakov a študentov v rámci praktického vyučovania nepodliehajú odvodovému zaťaženiu
- Daňovníkovi, ktorý poskytuje praktické vyučovanie žiakovi na základe učebnej zmluvy sa zníži základ dane o:
 - 3200 € na žiaka, ak daňovník poskytne v zdaň. období viac ako 400 hodín praktického vyučovania, alebo
 - 1600 € na žiaka, ak daňovník poskytne v zdaň. období viac ako 200 hodín praktického vyučovania

Názory proponentov:

- Očakávame pomerne veľký záujem zamestnávateľov o tento produkt. Celkový dopad na štátny rozpočet do roku 2018, pokiaľ ide o daňové úľavy, môže byť až 26 – 27 miliónov eur. Tieto peniaze nám budú chýbať v rozpočte, ale efekt, že tu bude kontakt medzi praxou a vzdelávaním, je obrovský.
- Zákon o duálnom vzdelávaní považujem za životne dôležitý pre celé Slovensko. Nevymýšľali sme nič v úradníckom prostredí, my sme sa obzerali po krajinách, ktoré majú vynikajúce skúsenosti s duálnym vzdelávaním, ako Nemecko, Rakúsko a Švajčiarsko.
- Študent sa dostane k zariadeniam, k akým by sa v škole nedostal, zamestnávateľa si budú môcť pripravovať absolventov, študent bude mať zaplatené a môže získať aj prospechové štipendium.

Názory oponentov:

- Medzi zamestnávateľmi sú rozličné názory. Jedna strana zamestnávateľov tvrdí, že finálnu zodpovednosť by mal mať štát a my tvrdíme, že v úzkej súčinnosti so stavovskými a profesijnými organizáciami. Druhý názor je, že by mal niešť túto zodpovednosť so zamestnávateľmi ako takými.
- Systém financovania je nevhodný. Zákon nejde zmeniť školstvo. Stavebné a poľnohospodárske školy dostanú najviac peňazí a školy sú poloprázdne. Vo veľkých budovách sa vzdelávajú žiaci v nesprávnych odboroch a sú dotovaní obrovskými peniazmi.
- Administratívne prekážky na vstup do duálneho vzdelávania sú príliš vysoké a finančné stimuly pre firmy nedostačujúce.

Primárny zdroj: Zákon (č. 61/2015) o odbornom vzdelávaní a príprave

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5313>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRSR 12.3.2015 v 3. čítaní; účinnosť od: 1.5.2015

Navrhovateľ: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR